

OKRUHY K ZÁVĚREČNÝM ZKOUŠKÁM

Studium pedagogiky pro učitele praktického vyučování zdravotnických oborů

podle § 3 Vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Pedagogika

1. Vědní obor pedagogika.
2. Faktory rozvoje lidského jedince.
3. Výchova jako předmět pedagogické vědy. Výchova a sebevýchova.
4. Základní pedagogické pojmy a jejich vzájemné vztahy.
5. Cíle a obsah výchovy.
6. Výchovný proces a jeho etapy.
7. Efektivita výchovného procesu. Výchovné zásady.
8. Osobnost učitele a osobnost vychovávaného jedince.
9. Výchovné prostředky.
10. Škola a její klima.
11. Alternativní školy.
12. Vysvětli roli Rámcového vzdělávacího programu pro tvorbu Školního vzdělávacího programu školní družiny. Popiš vazbu RVP ZV a ŠVP školní družiny. Jmenuj a popiš klíčové a odborné kompetence žáka (dítěte), které se objevují ve školních vzdělávacích programech školních družin.
13. Vyjmenuj a popiš základní didaktické kategorie, které plánuje, realizuje a vyhodnocuje vychovatel, účastník zájmového vzdělávání nebo školní družiny. Vysvětli a popiš přípravu na edukační nebo volnočasovou, zájmovou aktivitu v kontextu požadavků ŠVP.
14. Základy školního managementu – systém a funkce řízení školství, vedení lidí, image školy, plánování, organizování, operativní řízení, kontrola, motivace.
15. Speciální pedagogika – odborná terminologie, teoretické vymezení, integrace a inkluze studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické metody, systém škol a zařízení.

Literatura a prameny ke studiu

Pedagogika

KANTOROVÁ, J. a kol. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I.* Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-024-0.

KANTOROVÁ, J. a kol. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II.* Olomouc: Hanex, 2010. ISBN 978-80-7409-030-1.

Obecná a školní didaktika

KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

MAŇÁK, J. a ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

OBST, O. *Řízení výuky*. Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-86768-48-9.

PRÁŠILOVÁ, M. *Vzdělávací program a jeho tvorba*. Olomouc: PdF UP, 2013. ISBN 80-7254-712-7.

Základy školního managementu

OBST, O. *Manažerské minimum pro pedagogické pracovníky*. Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-86768-49-6.

PRÁŠILOVÁ, M. *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1415-5.

Speciální pedagogika

JERÁBKOVÁ, K. a kol. *Úvod do speciální pedagogiky*. Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-244-3731-6.

RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. 4. vyd. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1475-9.

Psychologie

1. Předmět a metody psychologie, systém psychologických věd.
 - *Vysvětlete základní pojmy v psychologii (prožívání, chování, osobnost).*
 - *Psychologické metody poznávání člověka (experiment, pozorování, rozhovor, dotazníky a testy).*
 - *Systém psychologických věd.*
2. Determinace lidské psychiky.
 - *Biologická determinace lidské psychiky.*
 - *Sociální determinace lidské psychiky.*
 - *Duchovní dimenze determinace lidské psychiky.*
3. Emotivní procesy.
 - *Dělení emocí a jejich vlastnosti. Vliv emocí na proces učení.*
 - *Temperament a temperamentové typologie.*
4. Motivace a motivační činitelé.
 - *Vysvětlete pojem motivace a motivační činitelé.*
 - *Zátěžové situace, stres a reakce na stres (v oblasti emotivní, fyziologické a kognitivní), frustrace a konflikt.*
5. Duševní vývoj v období dospívání.
 - *Prepuberta, fyziologické změny, charakteristika poznávacích procesů, emoční a sociální vývoj.*
 - *Puberta, charakteristika poznávacích procesů, emoční a sociální vývoj.*
6. Duševní vývoj v období adolescence.
 - *Adolescence, kult těla, poznávací procesy, emoční a sociální vývoj.*
 - *Projevy rizikového chování v adolescenci, subkultura mládeže.*

7. Proces socializace.
 - *Uvedte cíle, obsah a fáze procesu socializace, charakterizujte základní socializační činitele.*
 - *Vysvětlete mechanismy socializace.*
8. Sociální a interpersonální percepce.
 - *Vysvětlete, jak dochází k formování dojmu, hodnocení vnímaných osob.*
 - *Které faktory ovlivňují interpersonální percepci? Charakterizujte chyby interpersonální percepce.*
9. Sociální interakce.
 - *Popište základní druhy interakce (kooperace, soupeření, konflikt).*
 - *Charakterizujte podstatu agrese a agresivity a možnosti prevence jejich výskytu.*
 - *Interpersonální konflikty a možnosti jejich řešení.*
10. Interpersonální komunikace.
 - *Charakterizujte proces lidské komunikace. Srovnejte verbální a neverbální komunikaci.*
 - *Uvedte základní pravidla dobré komunikace*
11. Sociální skupina.
 - *Uvedte klasifikaci sociálních skupin. Popište základní znaky malé sociální skupiny. Vysvětlete pojmy skupinová struktura a dynamika, sociální pozice, status, role, prestiž.*
 - *Popište vliv skupiny na jedince (sociální facilitace, inhibice, mechanismy sociálního tlaku, konformita).*
12. Pojem, druhy a obecné zákony učení.
 - *Charakterizujte podstatu procesu učení, učení v širším a užším pojetí, učení bezděčné a záměrné. Uvedte obecné zákony učení, popište vliv opakování na proces učení.*
 - *Popište základní druhy učení (podmiňování, senzomotorické, verbální a pojmové, problémové, sociální učení) ve vztahu k výchovně vzdělávacímu procesu.*
13. Činitele ovlivňující průběh učení.
 - *Charakterizujte vnitřní a vnější činitele ovlivňující průběh učení.*
 - *Vliv sebevědomí na úspěšnost jedince. Možnosti rozvoje přiměřeného sebevědomí.*
 - *Styl učení. Pravidla pro efektivní učení.*
14. Motivace a učení.
 - *Vysvětlete podstatu motivace vnější a vnitřní, počáteční, průběžné, výsledné.*
 - *Charakterizujte faktory ovlivňující motivaci (vliv úspěchu a neúspěchu, naučená bezmocnost, novost situace, aktivita, sociální faktory, zájem, stanovení cíle, souvislost s předchozí činností, s životními cíli, tendence dokončit úkol, odměna a trest).*
15. Psychologické aspekty poskytování zpětné vazby.
 - *Odměna a trest a jejich využití v pedagogickém procesu. Podstata, druhy, faktory, ovlivňující jejich účinnost.*
16. Zásady péče o duševní zdraví.
 - *Vysvětlete pojmy psychická zátěž, stres, syndrom vyhoření.*
 - *Popište vhodné strategie překonání a prevence stresu a syndromu vyhoření.*
 - *Principy duševní hygieny v edukačním procesu.*

Literatura a prameny ke studiu

Základní literatura

- PLEVOVÁ, I. *Vybrané kapitoly z obecné psychologie*. Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-86768-69-4.
- PLEVOVÁ, I. *Vybrané kapitoly z vývojové psychologie*. Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-86768-68-7.
- PLEVOVÁ, I. *Psychologické metody pro výchovné poradce*. [CD-ROM]. Olomouc: UP, 2017. ISBN 978-80-244-5229-6.
- PUGNEROVÁ, M. a kol. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0532-8.
- URBANOVSÁ, E. *Sociální a pedagogická psychologie*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1410-4.
- URBANOVSÁ, E. *Sociální psychologie a psychologie zdraví*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, 2019.
- URBANOVSÁ, E. *Pedagogická a školní psychologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, 2018.

Doporučená literatura

- MAREŠ, J. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.
- PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1387-3.
- VACEK, P. *Pedagogická psychologie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2017. ISBN 978-80-7435-684-1.
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012.
- VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1428-8.

Didaktika praktického vyučování zdravotnických předmětů

1. Základní pojmy didaktiky praktického vyučování zdravotnických předmětů – obecná didaktika, oborová didaktika, předmětová didaktika, didaktika teoretického a praktického vyučování, vědomost, schopnost, dovednost, nácvik a návyk.
2. Základní pedagogické dokumenty a jejich význam pro praktické vyučování zdravotnických předmětů.
3. Praktické dovednosti žáků středních škol zdravotnického zaměření.
4. Využití mezipředmětových a vnitřipředmětových vztahů ve zdravotnických předmětech, jejich význam pro praktické vyučování. Literární a další prameny pro výuku zdravotnických předmětů na středních školách.
5. Osobnost učitele praktického vyučování zdravotnických předmětů.
6. Organizace praktického vyučování na středních školách zdravotnického zaměření. Specifika práce ve zdravotnických zařízeních.
7. Výchovně vzdělávací cíle praktického vyučování zdravotnických předmětů. Determinace cílů. Taxonomie a konkretizace cílů v obsahu zdravotnického vzdělávání.
8. Didaktické zásady v praktickém vyučování zdravotnických předmětů.
9. Materiální didaktické prostředky v praktickém vyučování zdravotnických předmětů.
10. Příprava učitele na praktické vyučování zdravotnických předmětů. Kreativita v práci učitele.
11. Motivace žáků v praktickém vyučování zdravotnických předmětů.

12. Vyučovací metody v praktickém vyučování zdravotnických předmětů.
13. Význam instruktáže a nácviku dovedností.
14. Prověřování, hodnocení a klasifikace dovedností žáků ve zdravotnických předmětech.
15. Sebereflexe a sebehodnocení učitele praktického vyučování zdravotnických předmětů.
Celoživotní vzdělávání z hlediska měnícího se profesiogramu.
16. Didaktické zpracování vybraných témat praktického vyučování zdravotnických předmětů – promyslete, navrhnete a zdůvodněte přípravu na vyučovací hodinu ve vybraném tématu.
Prokažte dovednost práce s výukovými cíli a výukovými metodami.

Literatura a prameny ke studiu

- CICHÁ, M., DORKOVÁ, Z. *Didaktika praktického vyučování zdravotnických předmětů 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5212-8.
- CICHÁ, M., DORKOVÁ, Z. *Didaktika praktického vyučování zdravotnických předmětů 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5213-5.
- ČAPEK, R. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3450-7. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/moderni-didaktika-1919>
- JUŘENÍKOVÁ, P. *Zásady edukace v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2171-2. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/zasady-edukace-v-oseetrovatelske-praxi-163>
- KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika. Sekundární škola*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0217-3.
- KUBEROVÁ, H. *Didaktika ošetrovatelství*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-684-1.
- MASTILIAKOVÁ, D. *Edukace v ošetrovatelství: respekt a úcta k lidské důstojnosti*. Trenčín: Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka, Fakulta zdravotníctva, 2015. ISBN 978-80-7454-513-9.
- OBST, O. *Obecná didaktika*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5141-1.
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- RAMBOUSEK, V. *Materiální didaktické prostředky*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-664-2.
- SIEGLOVÁ, D. *Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2254-7. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/konec-skolni-nudy-6032>
- ŠVEC, V., FILOVÁ, H., ŠIMONÍK, O. *Praktikum didaktických dovedností*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2698-7.
- TALIÁNOVÁ, M., ŘEŘUCHOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z didaktiky ošetrovatelství*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2011. ISBN 978-80-7395-389-8.
- VOTAVA, J. *Teoretické základy didaktiky: pro střední odborné vzdělávání*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2018. ISBN 978-80-213-2859-4.

Kritické myšlení: <http://www.kritickemysleni.cz/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz/>

Ministerstvo zdravotnictví: <http://www.mzcr.cz/>

Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů: <http://www.nconzo.cz/>

Národní ústav odborného vzdělávání: <http://www.nuov.cz/>

RVP pro obor vzdělávání Praktická sestra.

RVP SOV – Rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání.

ŠVP – Praktická sestra.

Učebnice zdravotnických předmětů na středních odborných školách.